



МАРКЕВИЧ Олександр Прокопович (19. 03. 1905, с. Плоске, нині Тарашан. р-ну Київ. обл. — 23. 04. 1999, Київ) — зоолог. Доктор біологічних наук (1939), професор (1934), академік НАНУ (1957). Заслужений діяч науки УРСР (1965). Державна премія УРСР у галузі науки і техніки (1988). Закін. Київ. ІНО (1930). Працював ст. н. с. Іхтіол. інституту ВАСГНІЛ (Ленінград, нині С.-Петербург, 1931–35); за сумісництвом від 1933 — у Ленінгр. хім.-технол. інституті харчової промисловості: професор (1934–35); від 1935 (з перервами) — в Інституті зоології НАНУ (Київ): кер. секції морфології безхребетних (до 1937), завідувач відділу паразитології (1937–70), заст. дир. (1946–48), дир. (1948–50), зав. сектору паразитології (1973–78), радник при дирекції (1990–99); від 1970 — в Інституті гідробіології АН УРСР (Київ): завідувач відділу гідропаразитології (до 1973), відділів паразитології водних тварин (1978–85) та гідропаразитології і водної мікробіології (1985–88), радник при дирекції (1988–90). У 1970–72 — академік-секр. Відділ. заг. біології АН УРСР. Водночас — у Київ. університеті: проректор з наукової роботи (1936–39 та 1944–47), зав. (1944–61), професор (1961–85) каф. зоології безхребетних; завідувач кафедри паразитології

та інвазій. хвороб Київ. вет. інституту (1945–50). Наукові дослідження з паразитології, карцинології, філогенії тварин. Вивчав випадки масової загибелі риб від гельмінтозів, біологію коропоїда, паразита ставк. риб — хілодонели, питання поширення культури коропа на Пн.; паразитофауну новоствор. водосховищ на Дніпрі та ін. річок; походження й еволюцію паразитизму, формування паразитофауни свійських тварин і людини; проблеми філогенії тварин. світу. Піддав критиці мастигофорну теорію походження найпростіших і обґрунтував нове уявлення про походження і філогенет. зв'язки паразитич. веслоногих. Описав понад 400 видів паразитич. веслоногих, серед яких понад 50 є новими для науки. Брав участь у розробленні методів комплекс. вивчення паразитол. ситуації. Співукладач «Визначника прісноводних риб УРСР» (1954), «Російсько-українсько-латинського зоологічного словника: Термінологія і номенклатура» (1983; обидва — Київ).

Основні праці

Soropoda parasitica прісних вод СРСР. К., 1937; Хвороби прісноводних риб. К.; Л., 1940; Основи паразитології: Посіб. К., 1950; Паразитофауна прісноводных рыб Украинской ССР. К., 1951; Походження і розвиток тваринного світу. К., 1955; Розвиток зоологічної філогенетики в СРСР. К., 1956; Паразитические веслоногие рыб СССР. К., 1956; Філогенія тваринного світу. К., 1964; История изучения паразитофауны рыб Украины. К., 1993.

Рекомендована література

1. Мазурмович Б. М., Корнєєв О. П. Олександр Прокопович Маркевич: До 50-річчя з дня народж., 25-річчя наук. і 30-річчя пед. та громад. діяльності // 36. біол. факультету Київ. університету. 1956. № 12;
2. Олександр Прокопович Маркевич. К., 1975;
3. Академік Олександр Маркевич: Життя і діяльність. К., 1999.

О. Я. Пилипчук

Бібліографічний опис:

Маркевич Олександр Прокопович / О. Я. Пилипчук // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2018. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-63705>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).